

רפואה שלמה

הרופא הראשון הזכור לי נקרא ד"ר מגילה. היה מגיע למושבה אחרי רכיבת בת שעתים מנדידה, עם שימושה בקץ ומטירה בחורף. היה גאה מאוד בידיעתו את השפה הצרפתית.

רופא נוסף-נחשב יותר מהראשון, שמו היה ד"ר אמין מהכפר דיר מים. הלה ידע גם אנגלית, ולמד בכירות באוניברסיטה האמריקאית, וכינויו "אנו חמישה" ניתן לו על התשלום הגבוה שדרש - חמישה בשליקם. בהמשך הזמן ולסירוגין היו גם רופאים יהודים במושבה. ד"ר שטרן, ד"ר טבומייסקי, ד"ר עפרון, הרופאה ד"ר בן-עמי וד"ר סטרניין (היה במלואה בתחילת מאורעות תל-חי).

הטיפול השוטף, היומן-יומי, ניתן על ידי הרוקח הורביץ.

הורביץ זה, כאשר היה מתארח בabiteno שבת, היה מספן אגב עישון סיירה ושתיתת תה שהנה "מרח" כך וכך זוגות עיניים. גם שמן קיק היה נתן. בילדותי היה כבר אדם זקו, נשען על מקל ונעוז בנעדר-עוור.

גם בסוד המעלוה היה חוכש כזה. היו מספרים עליו שלשה אם מותר בפסק לקבל כינון, הציע לכתוש את האפיקומון ולבלווע: "זה יעוז".

העברות חוליה באוטם ימים לבית החולים היה מבצע מיוחד.

זכור לי מקרה כאשר נער³⁹ שעבד במושבה חלה קשה, והיה צורך להעבירו לצפת, לבית החולים של המיסיון (היה זה בשנת 1909-1910, בית החולים היהודי בצתת נבנה מאוחר יותר). ובכן, הכנינו תיבה מתאימה בגדרה לשכיבת אדם, לתיבה ארבעה יצולמים, שניים קדימה ושניים מאחור.

את היצולמים קשו לאוכפים של שתי פרdots ואלה צעדו לאט בשביל ראש פינה בוואדי⁴⁰ ועד צפת. לאפיריוון כזה קראו "טכטראון".

תרצה הקטנה הכניסה פעמיים גרעין אפונה לאף, הגרעין תפח והאף התנפח. ד"ר מגילה הוציא את הגרעין ודרש סכום כפול מהרגיל: "אופרסוון!" (ניתוח, בצרפתית).

הרופא ד"ר שבתאי מלכין התגורר בראש-פינה והוא מטפל בחולים במשמר הירדן ובסוד-המעלה.

היה רוכב על חמור לבן, מסתכן ומגיע לחולי בקץ ובחורף, גם כאשר נחל החנדאי עבר על גדוריו.